

Elinvaiheiden yhteys kunnan sisäiseen muuttoon Kuhmossa

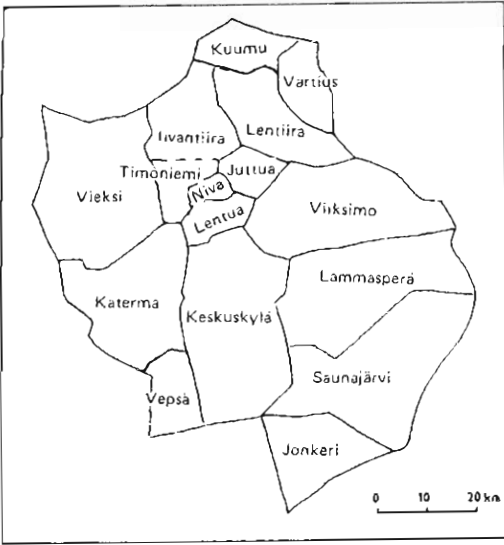
F L Elli Karjalainen toimii Suomen Akatemian tutkimusassistenttina Oulun yliopiston Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksessa. Oheinen artikkeli liittyy hänen lisensiaattitutkimukseensa "Muuttoliike ja sen vaikutukset Kuhmon alueelliseen väestönkehitykseen", joka on iimestynyt Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen sarjassa B.

Suomessa tehdyt muuttoliiketutkimukset ovat keskittyneet pääasiassa paikkakunnalta toiselle suuntautuvien, pitkän matkan, muuttojen tarkasteluun. Tällöin maassamuuttoa ja paikkakuntien sisäisiä, lyhyen matkan, muuttoa ei yleensä ole käsitteellisesti erotettu toisistaan. Sen sijaan mm. Yhdysvalloissa ja Englannissa kaupunkien sisäinen muuttoliike on ollut eri tieteenalojen kiinnostuksen kohteena, jolloin on myös tehty selvä käsitteellinen ero muuttoliikkeen ja kaupungin sisäisen liikkuvuuden välillä (Simmons 1968, Pickvance 1974, Weinberg 1979). Mm. maantieteilijät ovat selvittäneet kaupunkien kasvuprosessia. Tutkimuskohteena on siten ollut sisäisen muuttoliikkeen analysointi (esim. Adams 1969, 1970). Tärkeinä muut-

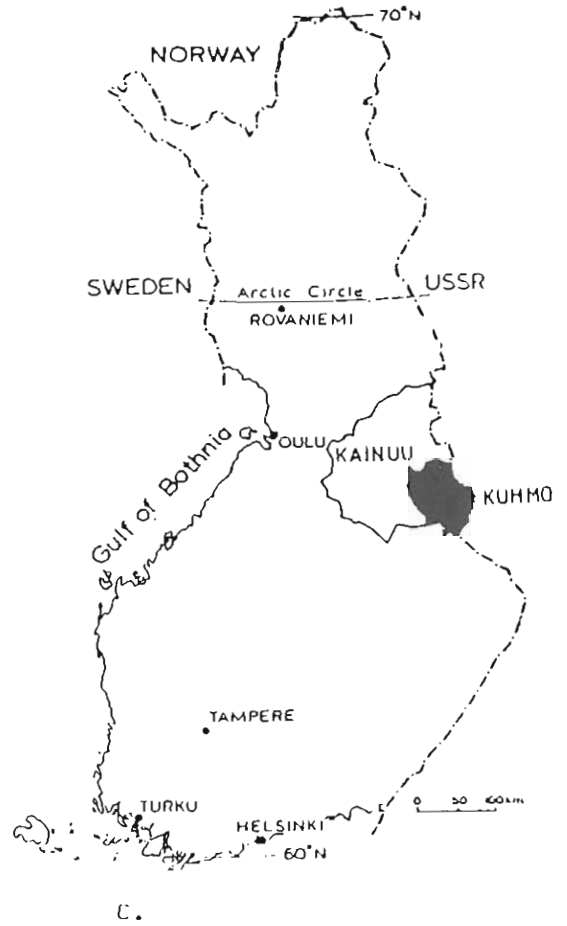
toon vaikuttavina tekijöinä on mainittu esimerkiksi talotyyppi- ja ruokakuntarakenne sekä alueen etäisyys keskukselta (esim. Moore 1969).

Muuttosyiden on todettu painottuvan eri tavalla lyhyen ja pitkän matkan muutoissa. Lyhyen matkan muutoissa korostuvat yleensä asumiseen liittyvät syyt (ks. Kultalahti 1972:27, Lewis 1982:124-125, Nenonen 1982:103, Syrjäkari 1983:94). Sen sijaan maassamuutossa muodostavat työhön ja ammattiuraan liittyvät syyt tärkeimmän syyryhmän (esim. Huuhtanen 1975:47, Lewis 1982:124-125).

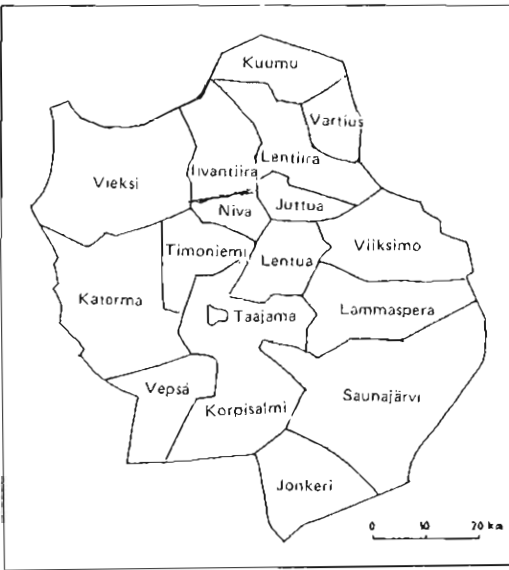
Tässä artikkelissa pyritään selvittämään elinvaiheiden yhteyttä kunnan sisäiseen muuttoon Kuhmossa. Muuttoaineisto on kerätty muuttoilmoituksista ja henkikirjoista. Aineisto koskee pysyvästi muuttaneita henkilöitä vuosien 1959, 1963, 1969-70, 1978-82 ja 1984 osalta. Muuttaneet on paikallistettu maarekisterikylätasolle. Tutkimustuloksia on tarkasteltu keskuskylän ja syrjäkylien suhteen. Viime vuosien osalta on tarkastelu suoritettu taajama-maaseutu-ulottuvuuden mukaan johtuen monipuolisesta tutkimusaineistosta (ks. kuva 1).

A.

C.

B.

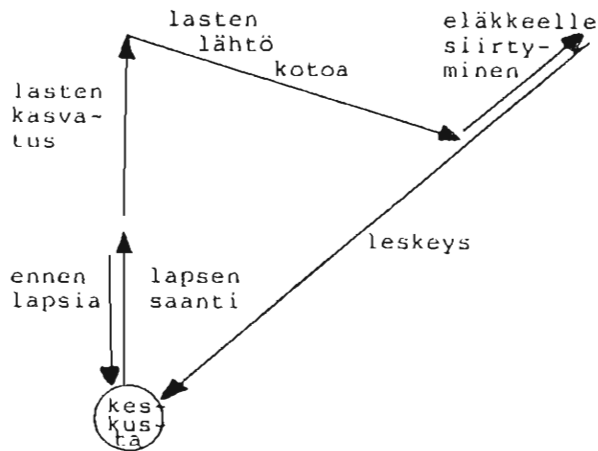
Kuva 1. Tutkimusalue. A=Kuhmon maarekisterikyläjakko. B=Kuhmon maarekisterikyläjakko mukautettuna koulupiirittäiseen aluejakoon. C=Kuhmon sijainti Suomessa.

Figure 1. The area studied. A = the village division of Kuhmo's municipal land register. B = The land register's village division adapted to the municipal division of school districts. C = The municipality of Kuhmo located on the map of Finland.

Teoreettinen viitekehys

Kaupungin sisäisen muuttoliikkeen tutkimuksessa on teoreettisena lähtökohtana käytetty usein sosiaalipsykologisia selitysmalleja. Yksilötasoisien muuttoliiketutkimuksen perusajatuksena on ollut muuttamisen selittäminen ihmisten tarpeiden tyydyttämisen pohjalta. Varsin yleisesti hyväksytyksi teoreettisuonteiseksi näkemykseksi on muotoutunut se, että perheiden elinvaiheiden eteneminen ja siitä aiheutuvien asumistarpeiden, muuttaminen on tärkeä kaupunkien sisäistä muuttoliikettä selittävä mekanismi (esim. Rossi 1955:178, Abu-Lughod & Foley 1966: 185-186, Simmons 1968:636, Pickvance 1974:173, Short 1978:545, Bourne 1981: 133-137, Lewis 1982:89-93).

Elinvaihekehityksellä on huomattavaa alueellista merkitystä (kuva 2). Uusi ruokakunta etsii usein ensimmäistä vuokra-asuntoansa kaupungin keskusta-alueelta. Myöhemmin, lasten synnyttyä, muutto suuntautuu uudelle asuntoalueelle. Lasten tultua kouluikään, saatetaan muuttaa joko vanhemmalle asuntoalueelle tai kaupunkia ympäröiviin lähikeskuksiin. Vanhempien jäädessä yksin, etenkin eläkkeelle siirtymisvaiheessaan, he saattavat muuttaa takaisin kaupungin keskustassa sijaitsevaan kerrostaloasuntoon tai jättävät kaupunkiympäristön kokonaan (ks. Adams 1969:302-323, Jumppanen 1980:264, Bourne 1981:136-137). Esitettyä teoreettista lähestymistapaa sovelletaan Kuhmoon huolimatta siitä, että Kuhmosta on tullut kuntamuodoltaan kaupunki vasta vuoden 1986 alusta.

Kuva 2. Elinvaiheiden muutoksen kytkeytyminen asunnonvaihtoon eri etäisyyksille keskustasta (Lewis 1982:91).

Tulokset

Tarkasteltaessa Kuhmon sisäisen muuttoliikkeen kehitystä suhteessa elinvaiheiden etenemiseen (taulukko 1) havaitaan, että 1950/1960-lukujen vaihteessa ja 1960-luvun alussa Kuhmon syrjäkyliltä keskuskylälle ja syrjäkylien välisessä muutossa muuttoalttein ryhmä oli alle 26-vuotiaat yksinäiset henki-

löt. Sen sijaan keskuskylältä syrjäkylille muuttaneissa korostui edellisen ryhmän ohella myös suhteellisen nuorten (päämiehen ikä 26-39 vuotta) lapsiperheiden ryhmä, kuten myös syrjäkylien välisessä muutossa vuonna 1963.

Taulukko 1. Kuumon sisäisen muuttoliikkeen kehitys perhetyypin ja päämiehen iän mukaisten elinvaihtyyppien suhteen.

	YKSINÄISET						LAPSETTOMAT PARIT							
	<26 v.		26-39 v.		40-64 v.		<26 v.		26-39 v.		40-64 v.		>64 v.	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1959														
KK→SK	17	27.0	12	19.1	6	9.5	4	6.3	2	3.2	5	7.9	—	—
SK→KK	87	49.2	28	15.8	8	4.5	14	7.9	2	1.1	3	1.7	1	0.6
SK→SK	36	48.7	12	16.2	7	9.5	—	—	—	—	3	4.1	2	2.7
1963														
KK→SK	15	50.0	6	20.0	—	—	—	—	—	—	1	3.4	1	3.3
SK→KK	43	55.1	8	10.3	4	5.1	3	3.8	1	1.3	2	2.6	1	1.3
SK→SK	4	22.2	1	5.6	3	16.6	1	5.6	1	5.6	—	—	—	—
1969-70														
KK→SK	27	40.3	8	11.9	8	11.9	2	3.0	1	1.5	—	—	1	1.5
SK→KK	51	36.2	14	9.9	13	9.2	13	9.2	2	1.4	3	2.1	2	1.4
SK→SK	14	35.9	3	7.7	5	12.8	3	7.7	1	2.5	—	—	1	2.6
1978-82														
TA→MS	76	37.1	29	14.1	17	8.3	15	7.3	5	2.4	3	1.5	3	1.5
MS→TA	283	34.1	110	13.3	90	10.8	72	8.7	20	2.4	17	2.0	31	3.7
MS→MS	44	27.7	18	11.3	21	13.2	14	8.8	5	3.2	3	1.9	1	0.6
1984														
TA→MS	16	23.9	13	19.4	7	10.4	4	6.0	2	3.0	—	—	1	1.5
MS→TA	40	25.5	26	16.6	26	16.6	23	14.7	3	1.9	1	0.6	4	2.5
MS→MS	16	32.0	8	16.0	6	12.0	1	2.0	1	2.0	—	—	—	—

Taulukko 1 jatkuu

	YKSIHUOLTAJAT			LAPSIPERHEET			YHTEENSA			
	<26 v. abs.	%	>39 v. abs.	<26 v. abs.	%	>39 v. abs.	<26 v. abs.	%	>39 v. abs.	%
1959										
KK→SK	—	—	—	2	3.2	2	13	20.6	2	3.2
SK→KK	1	0.6	1	1	0.6	10	16	9.0	10	5.6
SK→SK	—	—	1	—	—	4	7	9.5	4	5.4
1963										
KK→SK	—	—	1	—	—	—	6	20.0	—	—
KS→KK	1	1.3	3	1	1.3	4	6	7.7	4	5.1
SK→SK	—	—	1	—	—	3	4	22.2	3	16.6
1969-70										
KK→SK	—	—	—	4	6.0	4	9	13.4	4	6.0
SK→KK	—	—	5	4	2.8	15	12	8.5	15	10.7
SK→SK	1	2.6	—	2	5.1	3	5	12.8	3	7.7
1978-82										
TA→MS	7	3.4	4	4	1.9	6	30	14.6	6	2.9
MS→TA	13	1.6	15	32	3.9	32	78	9.4	32	3.9
MS→MS	7	4.4	4	5	3.1	6	28	17.6	6	3.8
1984										
TA→MS	—	—	1	5	7.4	2	16	23.9	2	3.0
MS→TA	1	0.6	4	4	2.6	6	9	5.7	6	3.8
MS→MS	2	4.0	—	1	2.0	3	8	16.0	3	6.0

KK) keskuskylä
SK) syrjäkylä

TA) taajama
MA) maaseutu

1960/1970-lukujen taitteen tilanne vastasi pääpiirteissään edellistä tutkimusajanjaksoa. Syrjäkyliltä keskuskylälle muutti nuoria yksinäisiä ja lisääntyvässä määrin myös yksinäisiä vanhuksia. Nuorten osuus korostui myös muissa muuttovirroissa. Lisäksi suhteellisen nuorten lapsiperheiden osuus oli varsin huomattava keskuskylältä syrjäkylille ja syrjäkyliden välisessä muutossa.

Vuosina 1978-82 nuoret yksinäiset olivat muuttoalttein ryhmä kaikissa sisäisen muuton virroissa. Kuitenkin väestön liikkuvuutta ilmeni useammin myös muissa perhetyypeissä. Taajamasta maaseudulle ja maaseudun sisäisessä muutossa korostui yhä suhteellisen nuorten lapsiperheiden ryhmä. Huomionarvoista on yksinäisten vanhusten osuuden lisäys taajamasta maaseudulle suuntautuneessa muutossa.

Vuonna 1984 maaseudulta taajamaan muutossa yksinäisten ryhmä on ollut muuttoalttein. Tällöin nimenomaan 40-64- ja yli 64-vuotiaiden ryhmät ovat lisänneet eniten suhteellisia osuuksiaan verrattuna edelliseen tutkimusajanjaksoon. Sen sijaan nuorten yksinäisten osuus on oleellisesti vähentynyt. Merkillepantavaa on taajamasta maaseudulle muuttaneissa suhteellisen nuorten lapsiperheiden osuuden kohoaminen yhtä suureksi kuin yksinäisten nuorten osuus. Maaseudun sisäisessä muutossa yksinäiset ja suhteellisen nuoret lapsiperheet ovat olleet muuttoaltteimpia.

Kokonaisuutena Kuhmon sisäisen muuttoliikkeen kehityksessä on havaittavissa siten yhteyksiä elinvaihekehitykseen. Yksinäisiä nuoria on hakeutunut keskusalueelle, jolloin mahdollisina syinä ovat voineet olla opiskelun aloittaminen tai siirtyminen työelämään. Sen sijaan lapsiperheitä on muuttanut keskustasta pois, jolloin muuttoon on saattanut vaikuttaa sopivan asuinympäristön löytäminen lasten kasvatukselle. Vanhusten jäädessä yksin, etenkin eläkkeelle siirtymisvaiheessaan, he ovat muuttaneet keskustaan lähemmäksi päivittäis-, sosiaali- ja terveyspalveluja. Lisäksi on ilmennyt yksinäisten vanhusten muuttoa taajamasta maaseutumaiseen ympä-

ristöön (ks. myös Lindgren 1982:206-209, Syrjänen 1982:216, Naukkarinen 1983:37).

Lopuksi

Kuhmon sisäisessä muutossa on mielenkiintoisena piirteenä ilmennyt väestön liikkuvuuden kohdistaminen viime vuosina myös muihin perhetyypeihin kuin vain nuoriin yksinäisiin. Itse asiassa nuorten yksinäisten osuus on vähentynyt kunnan sisäisessä muutossa, lukuun ottamatta maaseudun sisäistä muuttoa. Taustalla onkin nähtävä maaseudun autioitumisprosessi. Kuhmon sisäisessä muuttoliikkeessä on ollut siten vallitsevana suuntauksena muutto maaseudulta taajamaan. Kun vuonna 1960 yli 80 % kuhmolaisista asui maaseudulla, niin vastaava osuus vuonna 1984 oli enää alle 50 %.

Menneinä vuosina nuoret yksinäiset muuttivat syrjäkyliltä keskuskylälle, sillä maatalouden rationalisoinnin myötä työvoiman tarve pieneni jatkuvasti (ks. Heinilä 1962:22-23). Muuttoliikkeen myötä maaseutuväestön ikä- ja sukupuolirakenne, varsinkin periferia-alueilla, vinoutui, sillä pääosa muuttaneista oli juuri parhaassa työ- ja perheenperustamisikässä olevia henkilöitä, etenkin naisia (esim. Naukkarinen 1981:165-171). Vinoutuneen väestörakenteen myötä on muutto maaseudulta taajamaan kohdistunut viime vuosina siten yhä useammin vanhoihin yksinäisiin. Huomattavat elämänmuutostilanteet, kuten leskeys ja yksin jääminen, voivat aiheuttaa muuttopäätöksen.

Asumiseen ja asuinympäristöön liittyvien syiden on todettu korostuvan lyhyen matkan muutoissa. Tämä on havaittavissa myös Kuhmon kohdalla. Muutto taajamasta maaseudulle on kaksinkertaistunut vuodesta 1982 vuoteen 1984. Samanaikaisesti maaseudulta taajamaan muutto on kuitenkin jatkunut lähes entisellä tasolla. Valtaosa maaseudulle suuntautuneesta muutosta on kohdistunut kaava-alueen ulkopuolelle taajaman välittömään läheisyyteen. Tämä ns. lievealueerakentaminen ilmentää tyyppillistä elintaso- ja asumismuuttoa, johon ei liity työpaikan vaihtoa

Lopuksi voidaan todeta, että mm. Hautamäki (1984:86-89) näkee maaseudun kehityksessä vielä mahdollisen "uuden nousun". Perusteluina hän esittää mm. ihmisten asenteissa tapahtuneita muutoksia. Nykyisin arvostetaan yhä enemmän elämän laadullisia tekijöitä, joiden suhteen maaseutu on paremmassa asemassa kuin kaupungit. Tällöin etenkin ympäristölliset tekijät ovat saaneet

uuden merkityksen (ks. Komiteanmietintö 1983:41). Koska keskittyminen näyttää yhä kuitenkin jatkuvan, olisikin tärkeää maaseudun väestömäärän tason säilyttämiseksi kehittää ja laajentaa asukkaiden toimeentulo-perustaa. Sen myötä voitaisiin välttää ainakin osittain pakkomuutosta (työpaikan saanti tms.) aiheutuva maaltapako ja laajemmin maaseudun autioituminen.

Kirjallisuusluettelo

- Abu-Lughod, J. & M.M. Foley (1966). The Consumer Votes by Moving. Wheaton, W.L.C., G. Milgram & M.E. Meyerson (ed.): *Urban Housing*. New York.
- Adams, J.S. (1969). Directional bias in intra-urban migration. (*Economic Geography* 45, 302-323.
- Adams, J.S. (1970). Residential structure in Mid-western cities. *Annals of the Association of American Geographers* Vol. 60:1, 37-62.
- Bourne, L.S. (1981). *The Geography of Housing*. London.
- Hautamäki, Lauri (1984). Maaseudun kehitys ja omatoimisuus. Tutkimus maaseudun kehitystekijöistä ja uuden kehittämissuunnan hahmottamisesta. *Sisäasiainministeriö, Aluepoliittinen osasto. Aluepoliittisia selvityksiä* 1:1984. Helsinki. 97 pp.
- Heinilä, Kalevi (1962). Yhteiskunnan kaupungistuminen. *Väestöntutkimuksen vuosikirja VII* 1961-1962, 19-33. Väestöpoliittinen tutkimuslaitos. Vammala. 182 pp.
- Huuhtanen, Pekka (1975). Muuttajan muutokuva ja sopeutuminen. *Työvoiministeriö, Suunnitteluosasto. Monistettuja tutkimuksia* n:o 11. Helsinki. 230 pp.
- Jumppanen, Seija (1980). Perhevaihe alueellisen käyttäytymisen selittäjänä. Siirilä, Seppo, Lauri Hautamäki, Sauli Rouhinen & Erkki Tervämäki (ed.): *Kylät ja kaupunginosat*, 259-265. *Tampereen yliopisto, Aluetiede, Tutkimuksia, Sarja A:2*. Tampere.
- Komiteanmietintö 1983:41. *Maaseudun kehittämistoimikunnan mietintö II*. Helsinki.
- Kultalahti, Olli (1972). Muuttaminen sosiaalisena ilmiönä. *Acta Universitatis Tamperensis. Ser. A*, 46. Tampere.
- Lewis, G.J. (1982). *Human Migration*. London. 220 pp.
- Lindgren, Jarl (1982). Vanhukset ja maassamuutto. Koivukangas, Olavi, Kai Lindström & Raimo Narjus (ed.): *Muuttoliikesymposium 1980*, 206-210. *Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuus-tutkimuksia A 8*. Turku.
- Moore, E.G. (1969). The structure of intra-urban movements: an ecological model. *Urban Studies* 1969:17-33.
- Naukkarinen, Arvo (1981). Effects of communal migration in Finland on the spatial distribution of population and on dwelling house utilization. *Fennia* 159:1, 165-171. Helsinki.
- Naukkarinen, Arvo (1983). Pohjoissuomalaisesta muuttoliikkeestä eräiden yhteiskunnallisten ja alueellisten kehitysnäkymien valossa. Melkas, Jussi (ed.): *Pohjoissuomalaisesta ihmisestä*, 33-38. *Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos C 50*. Oulu.
- Nononen, Kari (1982). Muuttoliikkeestä ja kuntien maapolitiikasta erällä asuntomarkkina-alueilla. Malinen, Pentti, Jouni Aitto-oja, Pirkko Oilinki & Arvo Naukkarinen (ed.): *Aluesuunnittelupäivät 1982*, 103-105. *Suunnittelumaantieteen yhdistyksen julkaisuja 8*. Helsinki.
- Pickvance, C.G. (1974). Life cycle, housing tenure and residential mobility: a path analytical approach. *Urban Studies* 11, 171-188.
- Ridell, Seija (1985). Kuhmo kehittää taajamaa ja perukoita. *Suomen kunnat 1985: 16*, 6-9.
- Rossi, P.H. (1955). *Why Families Move*. Glencoe. Illinois.
- Short, J.R. (1978). Residential mobility in the private housing market of Bristol. *Institute of British Geographers Transactions* 1978, 533-547.
- Simmons, J. (1968). Changing residence in the city: a review of intra-urban mobility. *Geographical Review* 58, 621-651.
- Syrjäkari, Esko (1983). Muuton syyt ja seurausvaikutukset Oulun kaupunkiseudun sisäisessä muuttoliikkeessä. Lisensiaatintutkimus. Oulun yliopisto, Maantieteen laitos. Oulu.
- Syrjänen, Olavi (1982). Alierakenteen kehittämisen ja palvelujen saavutettavuus valtakunnantasolla. Koivukangas, Olavi, Kai Lindström & Raimo Narjus (ed.): *Muuttoliikesymposium 1980*, 215-219. *Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuus-tutkimuksia A 8*. Turku.
- Weinberg, D.H. (1979). The determinants of intra-urban household mobility. *Regional Science and Urban Economics*, 1979, 219-246.

The connection between the stages of life and internal migration in the municipality of Kuhmo, Finland

The article describes the connection between the stages of people's lives and internal migration within the bounds of the municipality of Kuhmo, Finland (for the location of Kuhmo, see Figure 1, Map C). The data on the migrations have been gathered from notifications of changes of address and census lists. The material relates to persons who have moved to a different locality permanently in the years 1959, 1963, 1969-70, 1978-82 and 1984. The migrants have been located through public records. The research findings have been checked with reference to the municipal center and outlying communities. In regard to the most recent years, the checking has been done on the basis of densely populated communities versus rural areas in view of the many-sided nature of the research material.

In the study of migratory movements within a municipality, the theoretical point of departure has often been some socio-psychological explanatory model. The point of view that has become the central one is that with advancing stages in family life and consequent changes in living requirements, mainly the need for more space, the migratory mechanism is set off. This mechanism is regarded as important in explaining the internal migration taking place in cities (e.g., Rossi 1955:178, Abu-Lughod & Foley 1966:185-186, Simmons 1968:636, Pickvance 1974: 173, Short 1978:545, Bourne 1981: 133-137, Lewis 1982:89-93). The progress in stages of life therefore has considerable regional significance. The theoretical approach here referred to is applied to Kuhmo notwithstanding the fact that it was not until the beginning of 1986 that Kuhmo received its city charter.

At the turn of the decades of the 1950s and 1960s and in the early 1960s, the population group most susceptible to migrating from outlying communities to the municipal center or otherwise from one

community to another consisted of persons under the age of 26 years. On the other hand, among the migrants moving from the municipal center to outlying communities, a conspicuous group, in addition to the one mentioned already, was composed of relatively young parents (age of the family head: 26-39 years) with children; this was the case also in the moving from one outlying community to another in the year 1963.

The situation prevailing at the turn of the next decade corresponded by and large to the previous research period. Young single persons continued to move from outlying areas to the municipal center, in addition to increasing numbers of elderly single persons. The proportion of young people stood out likewise in other migratory movements. Moreover, the proportion of relatively young parents with children was quite noticeable in the migratory movement from the municipal center to outlying areas as well as from one such area to another.

In the 1978-82 period, young single persons were the most likely to be represented in all the internal migratory streams. However, the mobility of the population became apparent most frequently also in other types of families. In the movements from the main population center to rural areas and from one such area to another, the group made up of young families with children continued to be prominently represented. Noteworthy is the increase in the proportion of elderly single persons in the movement from the urban center to the countryside.

In 1984, the group composed of single persons was the most inclined to move from countryside to the urban center. At that time, specifically the age group from 40 to 64 and that over 64 years increased their proportionate share of the statistical figures as compared with the preceding period investigated. On the other hand, the proportion of young single persons decreased to a fundamental extent. Noteworthy is the rise in the proportion of

young families with children moving from the urban center to the countryside up to the same level as that of young single persons. In the internal migration from one rural area to another, single persons and relatively young families with children have been most prominently represented.

On the whole, connections can thus be noted between the development of the internal migration inside the municipal boundaries of Kuhmo and the development of stages of life. Young single persons have moved to the urban center possibly for the reason of furthering their education or of finding employment. On the other hand, families with children have moved to the countryside with the thought, possibly, of providing the children with more attractive surroundings in which to grow up. When elderly people have been left alone, especially at the stage of retiring, they have moved to the municipal center to be closer to everyday facilities and social and health services. Besides, the movement of elderly persons living alone from urban center to the countryside has been a concurrent observed phenomenon (see also Lindgren 1982:206-209, Syrjänen 1982:216, Naukkarinen 1983: 37).

The trends in the internal migration taking place in Kuhmo are to be explained essentially by the prevalent tendency of the

population to abandon the rural areas in favor of urban life. Whereas in 1960, over 80 % of the inhabitants of Kuhmo lived in the countryside, the corresponding figure reported for the year 1984 was under 50 %. In the recent past, young single persons tended to move, along with the mechanization of agriculture, from countryside to urban center. The population structure was twisted out of shape; hence in recent years, pulling up stakes has ever more frequently involved elderly single persons. Reasons related to housing and life surroundings have generally been observed to explain in large part acts of moving short distances. In Kuhmo, moving from the urban center to the countryside doubled in volume from 1982 to 1984. The consequence has been lively construction activity on the municipal outskirts, reflecting typical changes in housing and living standards. Finally, a line of development in rural life seen as a possibility has been couched in the expression "a new rising up" (Hautamäki 1984:86-89). This phenomenon has been explained as being due to, among other things, changes in people's attitudes, with resulting appreciation in increasing measure of the factors enhancing the quality of living.